

Jakub **Pieńkowski**, Jolanta **Szymańska**, Przemysław **Biskup**, Szymon **Zaręba**

Bułgaria przyjęła euro

Z początkiem 2026 r. Bułgaria jako 21. państwo dołączyła do strefy euro. Potwierdza to stabilność bułgarskiej gospodarki. **Wyzwaniem dla niej pozostanie jednak zredukowanie luki rozwojowej dzielącej ją od pozostałych państw strefy.**

Ostateczną gotowość Bułgarii do przyjęcia euro potwierdził raport Europejskiego Banku Centralnego z czerwca 2025 r., według którego osiągnęła ona stabilność makroekonomiczną. Jej kryteria obejmowały: poziom inflacji do 2,8% (w Bułgarii 2,7%), deficytu budżetowego do 3% PKB (3%), zadłużenia do 60% PKB (24%), długoterminowej stopy procentowej do 5,1% (3,9%), a także stabilności waluty krajowej wobec euro $\pm 15\%$ przez dwa lata – trwające od lipca 2020 r. członkostwo w mechanizmie ERM II nie było dla Bułgarii wyzwaniem, gdyż lew był związany sztywnym kursem z euro od 1999 r. Prezydent Rumen Radew i opozycyjne partie nacjonalistyczne usiłowali sparaliżować akcesję, dążąc do rozpisania referendum w tej sprawie – według Eurobarometru z jesieni ub.r. 42% Bułgarów popierało przyjęcie wspólnej waluty, a 49% Bułgarów było przeciw. Ugrupowania proeuropejskie w parlamencie zablokowały inicjatywę, wskazując na zobowiązania zawarte w traktacie akcesyjnym Bułgarii. Część państw strefy, zwłaszcza Austria, zwracała uwagę na problemy tego kraju z osiągnięciem tzw. realnej konwergencji – bułgarskie PKB per capita odpowiadało w 2025 r. jedynie ok. 40% średniej strefy euro, a z 10 najuboższych NUTS2 UE aż 6 leżało w Bułgarii.

KRYTERIA KONWERCENCJI							
		Inflacja (Indeks HICP)	Nadmierny deficyt		Stabilność kursowa		Długoterminowe stopy procentowe
			Deficyt budżetowy w stosunku do PKB	Zadłużenie w stosunku do PKB	Członkostwo w ERM II	Zmienność kursu	
Raport EBC czerwiec 2024	Wskaźniki referencyjne	Do 3,3%	Do 3,0%	Do 60%	Min. 2 lata	Do 15%	Do 4,8%
	Bułgaria	5,1%	1,9%	23,1%	3 lata 11 miesięcy	0%	4%
Raport EBC czerwiec 2025	Wskaźniki referencyjne	Do 2,8%	Do 3,0%	Do 60%	Min. 2 lata	Do 15%	Do 5,1%
	Bułgaria	2,7%	3%	24,1%	4 lata 10 miesięcy	0%	3,9%

Cypr przejął przewodnictwo w Radzie UE

Pod hasłem „Autonomiczna Unia. Otwarta na świat” Cypr planuje promować większe zaangażowanie UE na świecie, w tym w południowym sąsiedztwie. Deklaruje przy tym przywiązanie do multilateralizmu oraz unijnych wartości, tj. zasady praworządności.

Cypr jest ostatnim państwem 18-miesięcznego trio prezydencji Polska–Dania–Cypr. W programie cypryjskiej prezydencji – podobnie jak dwóch poprzednich – na pierwszym planie jest wzmacnianie bezpieczeństwa Unii. Cel ten ma być realizowany w oparciu o białą księgę ws. obronności oraz mapę drogową Gotowość 2030. Choć wspieranie Ukrainy wciąż pozostaje priorytetem, Cypr proponuje zwiększenie zaangażowania UE w innych regionach. Szczególnie istotne jest południowe sąsiedztwo, z którym Cypr planuje rozwój współpracy UE w oparciu o wdrażanie przyjętego pod koniec 2025 r. paktu dla Morza Śródziemnego. Postuluje ponadto większe zaangażowanie UE we wspieranie realizacji planu pokojowego i ułatwianie dystrybucji pomocy humanitarnej w Gazie. Istotnym punktem programu prezydencji jest bezpieczeństwo morskie, które ma być rozwijane dzięki współpracy z partnerami w regionach takich jak Morze Czerwone, Róg Afryki, Zatoka Perska czy Indo-Pacyfik. W obliczu globalnych napięć handlowych planowane jest przyspieszenie rozmów handlowych, zwłaszcza z Indiami i Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi. Wyzwaniem dla prezydencji cypryjskiej pozostanie współpraca z państwami afrykańskimi na rzecz migracji oraz operacjonalizacja paktu migracyjnego (planowana na połowę czerwca br.).

O prezydencji Polski w Radzie UE pisał Tomasz Zając

Przedterminowe wybory parlamentarne w Kosowie – Kurti utrzyma władzę

Wyniki przedterminowych wyborów z 28 grudnia br. do Zgromadzenia Kosowa pozwolą utrzymać władzę rządzącemu od 2021 r. – i krótkotrwale w 2020 r. – premierowi Albinowi Kurtiemu z nacjonalistyczno-lewicowego Samostanowienia (Vetëvendosje; LVV). **Najpewniej sformuje on rząd przy wsparciu jedynie posłów nieserbских mniejszości.**

LVV, zdobywając 49% głosów, zwiększyła liczbę mandatów z 48 do 56 w 120-miejscowym Zgromadzeniu. Pozwoli jej to przełamać pat polityczny, który po wyborach z lutego br. uniemożliwiał powołanie rządu i skutkował rozpisaniem nowych wyborów. Sukces zapewniły jej obietnice podwyżek w sektorze publicznym, przeznaczanie 1 mld euro rocznie na inwestycje oraz skuteczna walka z przestępczością zorganizowaną. Zdołała także przerzucić odpowiedzialność za pat w mijającej kadencji na opozycję – główne jej ugrupowania Demokratyczna Partia Kosowa i Demokratyczna Liga Kosowa zdobyły odpowiednio 23 i 15 mandatów (wobec dotychczasowych 24 i 20) – która krytykowała rządy Kurtiego za podsycanie konfliktów z Unią Europejską i z serbską mniejszością w północnym Kosowie. W nowej kadencji opozycja, obawiając się dalszej utraty poparcia, zapewne będzie skłonna współpracować z LVV w kluczowych kwestiach – na początku 2026 r. Zgromadzenie musi ratyfikować wygasające umowy kredytowe z UE i Bankiem Światowym warte 1 mld euro, zaś w kwietniu wybrać prezydenta kraju.

Skład Zgromadzenia Republiki Kosowa - 120 mandatów

WYBORY	VETËVENDOSJE	DEMOKRATYCZNA PARTIA KOSOWA	DEMOKRATYCZNA LIGA KOSOWA	MNIEJSZOŚĆ SERBSKA*	SOJUSZ NA RZECZ PRZYSZŁOŚCI KOSOWA	NIESERBSKIE MNIEJSZOŚCI**
Z 28 GRUDNIA 2025 R.	56	23	15	10	6	10
ZMIANA	+8	-1	-5	-	-2	-
Z 28 GRUDNIA 2025 R.		24	20	10	8 (w koalicji z Socjaldemokratyczną Inicjatywą)	

* Zagwarantowane 10 miejsc dla mniejszości serbskiej

** Zagwarantowane 10 miejsc - 4 dla Romów, Aszkali i Egipcjan kosowskich, 3 dla Boszniaków, 2 dla Turków, 1 dla Goran

Paryskie oświadczenie europejskich liderów w sprawie Grenlandii

W dokumencie z 6 stycznia br. przywódcy podkreślili, że o statusie wyspy powinni zdecydować Dania i Grenlandczycy, zaś **bezpieczeństwo Arktyki powinno być wzmocnione kolektywnie przez NATO i z poszanowaniem prawa międzynarodowego.**

Oświadczenie ws. przyszłości Grenlandii stanowi odpowiedź na amerykańskie propozycje przejęcia wyspy. Podpisali je premierzy Danii, Hiszpanii, Polski, Niemiec, Włoch, Wielkiej Brytanii i prezydent Francji. Zostało też poparte przez szefów rządów Belgii, Grecji, Luksemburga, Niderlandów i Słowenii. Kryzys wokół autonomicznego terytorium Danii, pozostającego jednak poza UE, demonstruje skutki strukturalnego rozbrojenia państw Europy i ich krytycznej zależności od amerykańskich gwarancji bezpieczeństwa. USA mogłyby próbować uzyskać kontrolę nad wyspą poprzez presję polityczną na Grenlandię (np. pobudzanie ruchu niepodległościowego), transakcyjny układ bezpieczeństwa z Danią i państwami UE (np. w zamian za gwarancje dla Ukrainy) lub w skrajnym przypadku – militarnie. Dotychczasowe reakcje europejskie skupiają się na argumentacji prawnej, pokazując niedobór narzędzi bezpośredniego oddziaływania na USA (hard power). Spór o Grenlandię jest ostrzeżeniem, że długotrwałe delegowanie bezpieczeństwa europejskiego na USA ogranicza europejską autonomię strategiczną, której nie da się sfinansować bez zasadniczych zmian w priorytetach budżetowych, zwłaszcza w zakresie wydatków socjalnych i Zielonego Ładu.

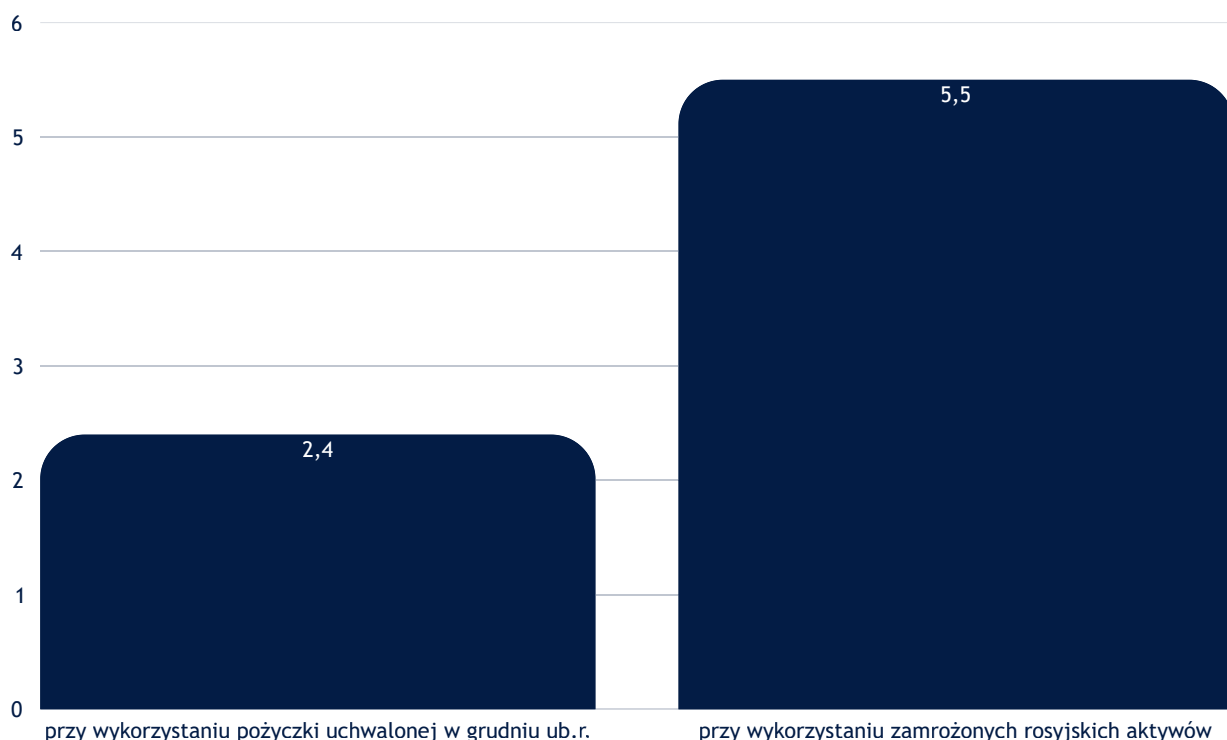
[Na temat znaczenia Grenlandii pisali Paweł Markiewicz i Kinga Dudzińska](#)

Stabilność ukraińskiego budżetu na 2026 r. zapewniona dzięki pożyczce od UE

Unijna pożyczka w wysokości 90 mld euro na lata 2026–2027 **całkowicie zabezpieczy potrzeby finansowe Ukrainy na 2026 r., co umożliwi jej dalszą obronę przed rosyjską agresją.**

Bez pożyczki, której udzielenie uzgodniła Rada Europejska 18–19 grudnia ub.r., Ukraina byłaby zdolna do obsługi zadłużenia jedynie do końca kwietnia 2026 r. Jeżeli wpływy i wydatki budżetowe Ukrainy pozostaną na podobnym poziomie, pożyczka zapewni jej finansowanie także na cały 2027 r. i to nawet w razie kontynuacji wojny przez Rosję, gdyż ukraiński deficyt budżetowy to ok. 38 mld euro. Z perspektywy UE uzgodnione rozwiązanie nie jest całkiem optymalne, bo wymaga zaciągnięcia wspólnego długu, a więc ostatecznie zwiększenia przez państwa Unii własnego zadłużenia (z wyjątkiem Czech, Słowacji i Węgier, które odmówiły udzielenia wsparcia). Korzystniejsze byłoby wykorzystanie tzw. zamrożonych rosyjskich aktywów państwowych (ok. 210 mld euro), co postulowały zwłaszcza państwa bałtyckie, skandynawskie, Holandia, Polska i Niemcy. Opór stawiała jednak Belgia, na której terytorium zlokalizowanych jest ok. 85% środków i która obawiała się kroków prawnych ze strony Rosji. Dzięki poparciu m.in. Francji i Włoch oraz części państw Europy Środkowej, które są niechętne wspieraniu Ukrainy, Belgii udało się zebrać mniejszość blokującą. Nic nie stoi jednak na przeszkodzie, by UE podjęła jeszcze w przyszłości decyzję o wykorzystaniu rosyjskich środków, co podkreślił w ostatnich dniach m.in. szef największej frakcji w Parlamencie Europejskim – EPL – Manfred Weber.

Liczba lat, przez które budżet Ukrainy może być dofinansowywany dzięki wsparciu UE

Źródło: Opracowanie PISM

[O koncepcji udzielenia pożyczki reparacyjnej Ukrainie pisał Szymon Zaręba](#)